

[Végső Zoltán](#)

KOPORSÓGYÁRI EMLÉKEK

LX. évfolyam, 40. szám, 2016. október 7.

(*Nigun: Live inem Sargfabrik – Fonó, 2016*)

Egy közönségtalálkozó után egy barátommal lemezlovászkodást vállaltunk a debreceni Hullaházban, ami akkorra már kultúrház jellegűvé alakítva üzemelt. A beszélgetés hangulatához illő levezető muzsikákat válogattunk, ám a közönség a bulira kicserélődött, és nem igazán voltak megelégedve az általunk prezentált zenei kínálattal. A megkergetéstől csak egy kéznél lévő Tankcsapda-kazetta óvott meg bennünket: ahogy beraktuk, gyorsan leléptünk. Ez a történet jutott eszembe, amikor kézbe kaptam a Nigun új lemezét, aminek *Live inem Sargfabrik*, azaz „Élőben a Koporsógyárból” a címe. Szimbolikus jelentése van ott fellépni, ahol halottak voltak, ahol szellemük jelen van, és ha zsidó kulturális gyökerekkel bíró zenét viszünk egy ilyen helyre, még inkább ügyelni kell az allúziókra. Persze, a bécsi Koporsógyár – hasonlóan a debreceni Hullaházhoz – ma már koncertek és egyéb kultúrprogramok befogadója, a Nigun pedig az egyik legérzékenyebb, a kötődéseit eleganciával és rendkívüli finomsággal kezelő zenekar, de még így is ott volt a másik oldal, a pátosz veszélye. Szerencsére Párniczky András kvartettje jól kezelte a nehéz helyzetet, és az eredmény talán az eddigi legjobb lemezük lett.

Nem lemezek készült az anyag, sőt, „anyagról” sem volt szó, viszont ma már a magára valamit is adó helyszínek rögzítik a náluk zajló eseményeket. Egy lenyomatot tarthatunk a kezünkben, amelyet élőben is meghallgathatnánk a lapzártá után, de a lap megjelenését megelőző budapesti lemezbemutatón, a lemezzé kovácsolt koncert mégis más, egy matéria, a hangulat tanújele. Mert hiába jók Párniczky kompozíciói, ehhez a zenéhez kell a közönséget és a zenészeket is magával ragadó, csakis az adott pillanatot jellemző emelkedettség. Ezt a hangulatot úgy sikerült elérni és még a lemezen is átütő erővel közvetíteni, hogy számos olyan kísérleti elemet hallhatunk, amely korábban kevésbé jellemezte a Nigunt. Az elmúlt tizenöt év lemezeivel összevetve egyértelműnek tűnik, hogy a Nigun megkeményedett, kompromisszummentes lett, és az összetett, olykor negyedórás kompozíciókban olyasmit is vállal, amit korábban nem tudott ilyen készségi szinten megoldani. Pontos, ám változó szerepek vannak: Párniczky gitárhangzása nemzetközi összevetésben is kiérleltnek tekinthető, mégsem ez a sokévnnyi fejlesztést követő rátalálás határozza meg a koncertfelvételt, hanem az, ahogy képes különböző helyzetekben megfelelő funkcióban elhelyezni a mára helyenként meglepően díszessé forrott játékát. Korábban inkább jó zenekarvezetőnek, összegző személyiségnek tartottam, mostanra azonban egyértelműen a legjobb hazai gitárosok közé lépett. És mindez úgy történt, hogy a Nigun által itthon szinte egyedülként képviselt klezzjazzben nehéz helyet találni a gitárnak, hacsak nem implementáljuk az egyedi karaktert a zenébe: nem véletlenül érezhető a nagy ikon, Bill Frisell hatása. Ugyanakkor elengedhetetlen, hogy egy fűrgé dallamhangszer megjelenjen, és Bede Péter altszaxofonon, illetve tárogatón ennél többet is hozott a Nigunba. Ő a népzene felől érkezett, és általa valósul meg az az eszmény, amely a zenekar eredeti célkitűzése lehetett: a zsidó zene és a jazz megtermékenyítése autentikus magyar zenével, annak fordulataival, aminek a végeredménye jellegzetesen kelet-közép-

európai lesz. Bede mozgékony játéka, improvizatív hajlama, stílusokat magába olvasztó hozzáállása, ez a sokféleség zavarba ejtő lenne, ha nem találná meg mindig magabiztosan a kivezető utat, és nem lenne ennyire egyértelmű, milyen irányba húzza vezető hangszerként ezt a több tételből álló kompozíciósorozatot. Mert az anyag annak ellenére egyívású, hogy a lemezre felkerült hat szám mind eltérő karakterű. A *Visszatérés* Ajtai Péter bőgő orgonapontja és zaftos hangszíne kíséretében ad terepet Bede rubatójának, miközben Baló István gazdag ritmusokkal biztosítja a löktetést, majd ebből a trióból nyílik kvartetté a zenefolyam. Vagy *A kántor szombaton* nyitó ürzenéje Sun Ra univerzumát idézi, hogy aztán gitár és szaxofon majdnem unisonót játszva lassú le-lemaradással kövessék egymást egy tördelős, felgyorsulás felé vezető úton.

Úgy látszik, hogy a folyamatos újraértékelés, a kívülről önmagára tekintő attitűd, a vizsgálódás hosszú távon megerősítette a zenekart. És itt a hosszú távon van a hangsúly, mert állhatatosan egy irányba mozogni, vállalva egy jellegzetes, egyedi karriert, bizony kitartást igényel. A Nigunnak jót tettek a tapasztalatok, és így sikerült olyan pontra eljutnia, ahonnan van hová tovább haladni, akár még nagyobb léptekkel is.

 [nyomtatás](#)